

## **P7\_TA(2012)0071**

### **Statut evropske zadruga glede udeležbe delavcev**

#### **Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13.marca 2012 o statutu evropske zadruga glede udeležbe delavcev (2011/2116(INI))**

*Evropski parlament,*

- ob upoštevanju členov 4, 54, 151 in 154 Pogodbe o delovanju EU,
- ob upoštevanju priporočila ILO št. 193 z dne 3. junija 2002 o spodbujanju zadrug,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2157/2001 z dne 8. oktobra 2001 o statutu evropske družbe (SE)<sup>1</sup>,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1435/2003 z dne 22. julija 2003 o statutu evropske zadruga (SCE)<sup>2</sup>,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev<sup>3</sup>,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2003/72/ES z dne 22. julija 2003 o dopolnitvi statuta evropske zadruga glede udeležbe delavcev<sup>4</sup>,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. februarja 2004 o spodbujanju zadrug v Evropi (COM(2004)0018),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom "Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast" (COM(2010)2020),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 27. oktobra 2010 z naslovom "K aktu za enotni trg – Za visokokonkurenčno socialno tržno gospodarstvo – 50 predlogov za izboljšanje skupnega dela, poslovanja in izmenjav", (COM(2010)0608),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. decembra 2010 z naslovom "Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti: evropski okvir za socialno in teritorialno kohezijo" (COM(2010)0758),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. aprila 2011 z naslovom "Akt za enotni trg – Dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja – Skupaj v novo rast" (COM(2011)0206),
- ob upoštevanju zbirnega poročila o Direktivi 2003/72/ES o dopolnitvi statuta evropske

---

<sup>1</sup> UL L 294, 10.11.2001, str. 1.

<sup>2</sup> UL L 207, 18.8.2003, str. 1.

<sup>3</sup> UL L 294, 10.11.2001, str. 22.

<sup>4</sup> UL L 207, 18.8.2003, str. 25.

zadruge glede udeležbe delavcev<sup>1</sup>,

- ob upoštevanju študije o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 1435/2003 o statutu evropske zadruge (SCE)<sup>2</sup>,
  - ob upoštevanju, da so Združeni narodi leto 2012 razglasili za mednarodno leto zadrug<sup>3</sup>,
  - ob upoštevanju poročila ILO z naslovom Resilience of the Cooperative Business Model in Times of Crisis (Odpornost združnega poslovnega modela v kriznem času)<sup>4</sup>,
  - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z naslovom "Različne oblike podjetij"<sup>5</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. februarja 2009 o socialni ekonomiji<sup>6</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. februarja 2009 o izvajanju Direktive 2002/14/ES o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti<sup>7</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. junija 2003 o okviru za spodbujanje finančne udeležbe delavcev<sup>8</sup>,
  - ob upoštevanju poročila Komisije z dne 16. septembra 2010 o pregledu Direktive Sveta 2003/72/ES z dne 22. julija 2003 o dopolnitvi statuta evropske zadruge glede udeležbe delavcev (COM(2010)0481),
  - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve ter mnenj Odbora za pravne zadeve in Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A7-0432/2011),
- A. ker zadruge uveljavljajo interese svojih članov in uporabnikov, pa tudi rešitve za družbene izzive, in si prizadevajo za čim večje koristi za člane in zagotavljanje njihovega preživetja v smislu dolgoročne in trajnostne politike poslovanja kot tudi za usmeritev poslovne strategije v blaginjo strank, delavcev in članov v celotni regiji;
- B. ker so zadruge po svoji naravi strukturno povezane z območjem, v katerem imajo sedež, zaradi česar imajo pomembno vlogo pri pospeševanju lokalnega razvoja, ki je odločilen dejavnik pri ustvarjanju pristne socialne, ekonomske in teritorialne kohezije; ker je v zadrugah bistveno financiranje stalnega usposabljanja na področjih socialne odgovornosti in podjetništva, ki ju drugi instrumenti socialne udeležbe ne pokrivajo v celoti;

---

<sup>1</sup> Avtor Fernando Valdés Dal-Ré, prof. delovnega prava, svetovalna družba Labour Asociados Consultores, 2008.

<sup>2</sup> Izvedli: Cooperatives Europe, European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises, EKAI Center, 2010.

<sup>3</sup> Združeni narodi, A/RES/64/136.

<sup>4</sup> Johnston Birchall in Lou Hammond Ketilson, Mednarodna organizacija dela, 2009.

<sup>5</sup> UL C 318, 23.12.2009, str. 22.

<sup>6</sup> UL C 76 E, 25.3.2010, str. 16.

<sup>7</sup> UL C 76 E, 25.3.2010, str. 11.

<sup>8</sup> UL C 68 E, 18.3.2004, str. 429.

- C. ker mora imeti v zadrugah udeležba članov zadruge prednost, ki se mora izražati v upravljanju in lastniški strukturi zadruge;
- D. ker so zadruge pomemben steber evropskega gospodarstva in poglobitvo gonilo socialnih inovacij ter tako ohranjajo zlasti infrastrukturo in lokalne storitve, še posebej na podeželskih in gosto naseljenih območjih, in ker je v Evropi 160 000 zadrug, ki so v lasti več kot četrtine Evropejcev, zagotavljajo pa delo okoli 5,4 milijona delavcem;
- E. ker na veliko gospodarskih področjih zadruge tekmujejo z družbami, ki jih usmerjajo vlagatelji, ker imajo zadruge znatno gospodarsko moč na globaliziranih trgih in ker celo večnacionalne zadruge pogosto ostanejo povezane z lokalnimi potrebami;
- F. ker so zadružne banke med finančno krizo zaradi svojega zadružnega poslovnega modela izkazale visoko raven vzdržnosti in odpornosti ter povečale svoj promet in rast, pri njih pa je bilo tudi manj stečajev in odpuščanja; ker tovrstna podjetja poleg tega omogočajo visokokakovostno, vključujočo in na krizo odporno zaposlitev ter imajo med zaposlenimi pogosto velik delež žensk in migrantov, prispevajo pa tudi k trajnostnemu gospodarskemu in socialnemu razvoju območja z zagotavljanjem lokalnih, nepreseljivih delovnih mest; ker je zadruga mogoče šteti za uspešen in sodoben pristop k socialni ekonomiji in ker lahko prispevajo k priložnostim za varno zaposlitev ter omogočajo delavcem prožno načrtovanje življenja v njihovi domovini, zlasti na podeželju;
- G. ker je finančna in gospodarska kriza pokazala, da vprašanja privlačnosti določene pravne oblike ni mogoče obravnavati le z enostranskega vidika delničarjev; ker je treba opozoriti, da je podjetje kot socialna organizacija odgovorno delničarjem, delavcem, upnikom in družbi, kar je treba upoštevati pri oceni;
- H. ker je zakonodaja o zadrugah in udeležbi delavcev po EU zelo različna;
- I. ker je statut evropske zadruga doslej edina možna pravna oblika socialne ekonomije na ravni EU po tem, ko je bil leta 2003 umaknjen predlog Komisije o evropskem združenju in evropski vzajemni družbi, in glede na to, da se statut evropske fundacije še razvija;
- J. ker je oblikovanje statuta evropske zadruga namenjeno spodbujanju razvoja notranjega trga s poenostavitvijo dejavnosti tovrstnih družb na ravni EU;
- K. ker je uvedba statuta evropske zadruga temeljni kamen za priznanje zadružnega poslovnega modela na ravni EU, tudi v tistih državah članicah, kjer je ta koncept iz zgodovinskih razlogov potisnjen ob stran;
- L. ker je prednost evropskih zadruga nadnacionalna udeležba delavcev, vključno z njihovo pravico do udeležbe v upravnih odborih;
- M. ker strategija EU 2020 poziva h gospodarstvu, ki temelji na visoki stopnji zaposlenosti in prispeva k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, za to pa je potrebna močna socialna ekonomija;
- N. ker je mednarodno leto zadruga 2012, ki so ga razglasili Združeni narodi, odlična priložnost za spodbujanje zadružnega poslovnega modela;

### ***Zadruga v kontekstu EU***

1. opominja, da so zadruga in druga podjetja socialne ekonomije del evropskega socialnega modela in enotnega trga ter si zaslužijo odločno priznanje in podporo, kakor je zapisano tudi v ustavi nekaterih držav članic in različnih osrednjih dokumentih EU;
2. opozarja, da bi bile lahko zadruga še en korak k dokončni vzpostavitvi notranjega trga EU ter bi lahko prispevale k zmanjševanju obstoječih čezmejnih ovir na trgu in h krepitvi njegove konkurenčnosti;
3. poudarja, da sta Uredba Sveta (ES) št. 1435/2003 z dne 22. julija 2003 o statutu evropske zadruga (v nadaljnjem besedilu: statut) in Direktiva 2003/72/ES o dopolnitvi statuta zadruga glede udeležbe delavcev (v nadaljnjem besedilu: direktiva) tesno povezani;
4. pozdravlja sporočilo Komisije COM(2012)0072 in njeno namero, da poenostavi statut ter obenem okrepi elemente, specifične za zadruga, ter da se pred tem posvetuje z zainteresiranimi stranmi; poziva, naj v tem procesu upošteva mnenje Parlamenta o evropskih zadrugah;
5. z obžalovanjem ugotavlja, da se evropska zadruga še ne pojavlja pogosto in zato ni zelo uspešna – doslej jih je bilo ustanovljenih samo 17 s skupno 32 zaposlenimi<sup>1</sup>; poudarja, da ti goli podatki kažejo, da je statut slabo prilagojen posebnim okoliščinam zadrug v Evropi, čeprav so podjetniki izrazili zanimanje za ustanovitev evropske zadruga; pozdravlja izvedbo poglobljene ocene statuta, da bi ugotovili, kateri so razlogi za njegovo neprivlačnost in pomanjkanje vpliva ter kako bi lahko premostili pomanjkanje izkušenj pri izvajanju in druge ovire;
6. se zaveda, da je uporaba statuta evropske zadruga pogosto omejena na sekundarne zadruga, sestavljene samo iz pravnih oseb, in sicer iz vzajemnih družb, ki nimajo evropskega statuta, vendar želijo uporabljati pravni status, povezan s socialno ekonomijo, ter večjih družb; ugotavlja, da je za male zadruga, ki predstavljajo večji del zadružnega gibanja, uporaba tega statuta še vedno otežena;

### ***Udeležba zaposlenih v evropskih zadrugah***

7. pozdravlja, da veljajo predpisi o udeležbi delavcev za osrednjo prvino evropske zadruga; poudarja pa, da bi morali izpolnjevati zahteve, povezane s posebno naravo zadruga;
8. opozarja, da več držav članic ni preneslo členov direktive, povezanih s pravicami delavcev, med drugim posebnih določb o enakosti med spoloma, kar je privedlo do številnih vrzeli pri spremljanju in izvajanju postopkov udeležbe delavcev, ter poudarja, da je treba to odpraviti in tako preprečiti zlorabo ureditve evropske zadruga; obžaluje, da standardna pravila o udeležbi delavcev v upravnih organih ne predpisujejo njihove obvezne udeležbe;
9. vendar izraža zadovoljstvo, da so nekatere države članice to direktivo ne le pravilno prenesle, ampak so zahteve iz nje še presegle;
10. vseeno Komisijo poziva, naj uporabo Direktive 2003/72/ES podrobno spremlja, da bi se preprečile njene zlorabe z namenom kratenja pravic delavcev; poziva jo, naj sprejme potrebne ukrepe za pravilen prenos člena 13 te direktive;

---

<sup>1</sup> COM(2010)0481.

11. ugotavlja, da člen 17 direktive zahteva od Komisije, da preuči njeno izvajanje in jo po potrebi revidira; poudarja, da skromna uporaba statuta ovira ustrezno ocenjevanje direktive;
12. opominja, da direktive ne bi smeli revidirati pred statutom; poziva k razmisleku, da bi se določbe o udeležbi delavcev s ciljem poenostavitve in pametnejše zakonodaje vključile neposredno v statut;
13. poudarja, da bi morali pri reviziji direktive obravnavati specifične potrebe delavcev v zadrugah, tudi možnost, da bi bili hkrati lastniki in zaposleni v istem podjetju; poziva Komisijo, naj razvije instrumente za lažje lastništvo delavcev in uporabnikov zadrug; si kot cilj zastavlja, da bi udeležba delavcev v podjetjih postala samoumevna v vseh državah članicah Evropske unije; se zavzema, da bi se udeležba delavcev okrepila v čezmejnih oblikah družb in ne bi ostala na ravni najmanjšega skupnega imenovalca;
14. pozdravlja ugotovitve študije o izvajanju Uredbe (ES) št. 1435/2003 o statutu evropske zadruga<sup>1</sup>, zlasti kar zadeva predlagane ukrepe za promocijo evropske zadruga in ozaveščanje o njej z izobraževalnimi programi za svetovalce s področja zadržnega prava in socialne akterje ter s spodbujanjem čezmejnega sodelovanja med zadrugami;
15. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo zadruga, da okrepijo prizadevanja za povečanje udeležbe žensk v posebnem pogajalskem telesu, ter izvajajo politike raznolikosti za zagotovitev enakosti moških in žensk v poklicnem in zasebnem življenju, zlasti večje zastopanosti žensk na pomembnih vodstvenih položajih; poziva Komisijo, naj pri spremljanju pravnega izvajanja direktive in prihodnjem pregledu uredbe o evropski zadrugi upošteva vidik spola.
16. poziva Komisijo, naj evropske zadruga vključi v možne evropske uredbe, s čimer bo zagotovila, da bodo ženske bolje zastopane na višjih vodstvenih položajih ter v upravah javnih podjetjih in podjetjih, ki kotirajo na borzi, če ta podjetja do leta 2015 sama ne bodo dosegla 30-odstotnega, do leta 2020 pa 40-odstotnega cilja;

### ***Prihodnost statuta***

17. poudarja, da statut zaradi svoje kompleksnosti le delno ustreza potrebam zadruga in bi ga bilo treba poenostaviti ter narediti razumljivega za vse, da bi bil bolj prijazen uporabnikom, enostaven za razumevanje in učinkovitejši, tako da bi vsem delavcem zagotavljal pravico do obveščanja, posvetovanja in udeležbe, ne da bi bila okrnjena njegova kakovost;
18. želi opozoriti na različne tradicije in zakone o zadrugah v EU; poudarja, da bi moral statut omogočiti samostojen pravni okvir za evropske zadruga, ki bo veljal vzporedno z nacionalno zakonodajo o zadrugah, tako da do neposredne uskladitve ne bo prišlo;
19. odločno poudarja, da povečanje privlačnosti statuta evropske zadruga ne bi smel povzročiti znižanja standardov; meni, da mora pregled statuta pospešiti priznavanje tovrstne oblike družbe v EU; poudarja, da gospodarski pomen zadruga, njihova odpornost v času krize in vrednote, na katerih temeljijo, jasno kažejo, da so zadruga pomembne v današnji EU in opravičujejo revizijo statuta; poudarja, da morajo biti prihodnje evropske pobude in ukrepi v zvezi z evropsko zadrugo osredotočeni na preglednost, varstvo pravic zainteresiranih strani ter spoštovanje nacionalnih običajev in tradicij; opozarja, da je spodbujanje nekaterih

---

<sup>1</sup> Pogodba št. SI2.ACPROCE029211200 z dne 8. oktobra 2009.

nacionalnih zadrug k uporabi statuta zaradi njihove holdinške strukture žal omejeno; poudarja, da bi bilo treba okrepiti združevanje nacionalnih zadrug iz različnih držav članic;

20. vztraja pri udeležbi vseh zainteresiranih strani v postopku revizije, zlasti socialnih subjektov, ki sodelujejo pri združenem gibanju in gibanju sindikatov, ter pri tem poudarja potrebo po pravočasnem dokončanju postopka;

***Vse večje zaposlovanje v zadrugah in evropskih zadrugah ter njihova okrepitev kot osrednja prvina socialne ekonomije***

21. pričakuje od Komisije, da bo sprejela ustrezne ukrepe za zagotovitev popolnega izvajanja direktive;

22. obžaluje, da je Komisija večinoma prezrla njegova priporočila o zadrugah; želi spomniti, da je v svoji resoluciji<sup>1</sup> pozval:

- naj se posebnosti podjetij socialne ekonomije priznajo in upoštevajo v evropskih politikah,
- k ukrepanju, da bi Evropski center za spremljanje malih in srednjih podjetij v svojih raziskavah zajel tudi podjetja socialne ekonomije,
- naj se okrepi dialog s tovrstnimi podjetji,
- naj se v državah članicah izboljša pravni okvir za tovrstna podjetja;

23. opominja, da se je Komisija v dokumentu COM(2004)0018 zavezala dvanajstim ukrepom, med drugim:

- podpiranju zainteresiranih strani in organiziranju strukturirane izmenjave informacij,
- razširjanju najboljše prakse za izboljšanje nacionalne zakonodaje,
- zbiranju evropskih statističnih podatkov o zadrugah,
- poenostavitvi in reviziji evropske zakonodaje o zadrugah,
- uvedbi posebej prirojenih programov in vključitvi sklicevanj na zadruge v finančnih instrumentih Evropskega investicijskega sklada;

24. obžaluje, da se od teh zavez uresničujejo samo tri, pa brez opaznih rezultatov; poudarja, da take pomanjkljivosti zavirajo razvojni potencial zadrug;

25. poudarja, da pomanjkanje sredstev vodi k pomanjkljivim rezultatom; poudarja, da so znotraj Komisije zaradi sedanje razpršenosti pristojnosti in osebja, ki dela na področju socialne ekonomije, nujno potrebne izboljšave pri organizaciji in sredstvih, namenjenih socialni ekonomiji;

---

<sup>1</sup> UL C 76 E, 25.3.2010, str. 16.

26. poudarja, da morajo politike EU na vseh področjih priznati posebnosti in dodano vrednost podjetij socialne ekonomije, tudi zadrug, z ustrežno prilagoditvijo zakonodaje o javnih naročilih, državni pomoči in finančni ureditvi;
27. poziva države članice, naj spodbujajo ugodnejše pogoje za zadruge, kot je dostop do kreditov in davčnih spodbud;
28. poziva Komisijo, naj upošteva finančno strukturo v povezavi z zakonodajo o kapitalskih zahtevah ter z računovodskimi standardi in standardi poročanja; poudarja, da je zakonodaja o odkupu zadružnih deležev in nedeljivih rezervah prizadela vse zadruge, še posebej zadružne banke;
29. opozarja na posebne izzive, ki so posledica digitalne revolucije, s katerimi se srečujejo medijski sektor in zlasti založniške hiše, ki delujejo kot zadruge;
30. poziva Komisijo, naj pripravi odprto metodo usklajevanja za socialno ekonomijo, tudi za zadruge, ki so ključni akterji v tem sektorju, v katero bodo pritegnjene tako države članice kot zainteresirane strani, da bi spodbudili izmenjavo zgledov najboljše prakse in dosegli, da bi države članice vedno bolj upoštevale naravo zadrug, zlasti na področju davkov, posojil, upravne obremenitve in ukrepov za podporo podjetjem;
31. pozdravlja, da je v aktu za enotni trg priznana potreba po spodbujanju socialne ekonomije, in poziva Komisijo, naj pripravi dolgo pričakovano pobudo za socialna podjetja, ki bo temeljila na zadružnih načelih<sup>1</sup>;
32. poziva Komisijo, naj razmisli o določitvi evropskega leta socialne ekonomije;
33. podpira ukrepe v podporo podjetjem, zlasti s področja poslovnega svetovanja in usposabljanja delavcev, ter dostop do financiranja za zadruge, zlasti za odkup s strani delavcev ali strank, saj je ta način reševanja podjetij v kriznem času in prenosa družinskih podjetij precej podcenjen;
34. poudarja vedno večji pomen zadrug na področju socialnih storitev in javnih dobrin; poudarja potrebo po zagotovitvi dostojnih delovnih pogojev ter reševanju vprašanj, povezanih z zdravjem in varnostjo v tem sektorju, ne glede na status delodajalca;
35. poudarja potrebo po zagotavljanju prispevka zadrug k socialnemu dialogu na ravni EU;
36. poudarja potencial evropske zadruge za spodbujanje enakosti spolov z izvajanjem politik in programov na različnih ravneh ter posvečanjem posebne pozornosti izobraževanju, poklicnemu usposabljanju, spodbujanju podjetništva in programom stalnega usposabljanja; ugotavlja, da je enakost spolov pri odločanju na različnih ravneh koristna v gospodarskem smislu ter ustvarja ugodne pogoje za to, da lahko usposobljeni in nadarjeni ljudje opravljajo vodstvene in nadzorne funkcije; poudarja tudi, da nekateri vidiki dela v zadrugah omogočajo usklajevanje družinskega in poklicnega življenja; poziva Komisijo, naj oblikuje mehanizem za izmenjavo zgledov najboljše prakse na področju enakosti spolov med državami članicami;
37. poudarja, da se lahko evropske zadruge odzovejo na potrebe žensk in izboljšajo njihov

---

<sup>1</sup> <http://www.ica.coop/coop/principles.html>.

življenjski standard s tem, da jim omogočajo dostop do poklicnih priložnosti, varčevanja in posojil, stanovanjskih in socialnih storitev, izobraževanja ter usposabljanja;

o

o o

38. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.